

Helse- og omsorgskomiteen på Stortinget
Postboks 1700 Sentrum

0026 OSLO

Vår ref:
25/00361-2

Saksbehandler:
Hilde Silkoset

Dato:
6. mai 2025

Svar på høring av prop. 125 L (2024-2025) Endringer i matloven (hjemmel for overtredelsesgebyr ved brudd på forskrift)

Barneombudet takker for muligheten til å gi innspill til Prop. 125 L (2024-2025) Endringer i matloven (hjemmel for overtredelsesgebyr ved brudd på forskrift).

Vi har lenge vært en pådriver for å sikre barn bedre forbrukervern, inkludert beskyttelse mot reklame for usunn mat og drikke. Det å begrense denne type markedsføring er et viktig tiltak for å fremme barns rett til god helse og utvikling fra tidlig i livet, og for å bidra til å legge grunnlag for sunne kostholdsvaner.

Barneombudet støtter departementets forslag om å innføre hjemmel for å kunne ilegge overtredelsesgebyrer ved brudd på forskrifter fastsatt etter matloven § 10 tredje ledd. Dette er nødvendig for å sikre reell effekt av den nylig vedtatte forskriften om forbud mot markedsføring av usunn mat og drikke rettet mot barn.

Dagens praksis med selvreguleringsordninger og manglende reaksjonsmuligheter er ikke tilstrekkelig for å beskytte barn mot å bli eksponert for usunn mat og drikke. Brudd på forskriften må få tydelige konsekvenser og følges opp med reelle tilsyn og sanksjonsmuligheter. Overtredelsesgebyr bør ha en avskrekkende effekt i bransjen, og ikke bare for den enkelte aktør overtredelsen retter seg mot. Dette vil etter vår mening også ha en kollektiv preventiv effekt mot fremtidige brudd.

Etter vårt syn mener vi det vil være mest hensiktsmessig å legge ansvaret for tilsyn og håndheving ett sted istedenfor å spre ansvar ut over flere organer. Det må videre sikres tilstrekkelige ressurser og tydelige retningslinjer for at forskriften følges, og departementet må følge med på hvordan ordningen fungerer, og evaluere den.

Som beskrevet i tidligere høringssvar til proposisjonen oppfordrer vi til at håndheving av forskriften gis høy prioritet også digitalt, da barn og unge eksponeres for store mengder digital

Torggata 2-4,
0181 Oslo

Postboks 8889 Youngstorget,
0028 Oslo

reklame og personopplysningene de legger igjen på plattformene blir brukt til å skreddersy reklame til dem. Det er også i tråd med Barnekonvensjonens artikkel 17 som peker på statens plikter overfor massemediene til å «oppmuntre utviklingen av egnede retningslinjer for å beskytte mot informasjon og stoff som er skadelig for barnets velferd», og også oppfordringen fra FNs barnekomite om å vedta lovgivning som skal sikre at barn beskyttes mot skadelige varer. Vi vil også gjenta fra tidligere høringsinnspill vår anbefaling om at det etableres tilrettelagte og lett tilgjengelige klageordninger som sikrer at barn har muligheten til å sende inn klager. Dette forutsetter at barn får informasjon om sin rett til beskyttelse mot markedsføring av usunn mat og drikke, og at forbudet også gjør seg gjeldende på digitale arenaer.

Med vennlig hilsen

Mina Gerhardsen
barneombud

Hilde Silkoset
seniorrådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur.